

Večernik

Leto III. (X.), štev. 158

Maribor, torek 16. julija 1929

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Krvavi plamen na obzorju

VOJNA MED SOVJETSKO RUSIJO IN KITAJSKO SKORO NEIZOGIBNA. — TRIDNEVNI RUSKI ULTIMATIVNI POK JE POTEKEL. — KONCENTRACIJE OB MANDŽURŠKI MEJI.

LONDON, 16. julija. Kljub miroljubnim izjavam posameznih državnikov je vojna med Kitajsko in sovjetsko Rusijo takorekoč pred durmi. Sovjetska vlada je postavila kitajski nacionalistični vladi v Nankingu ultimativne pogoje, ki jih Kitajska ne more sprejeti.

Danes opoldne je potekel tridnevni ultimativni rok in lahko že jutri zjutraj zagrmel ob mandžursko-ruski meji topovi. Tako sovjetska Rusija kakor tudi Kitajska se mrzlično pripravljata na vojno. Vsa znamenja kažejo, da ob stoja na obeh straneh silno bojno razpoloženje.

Kakor se poroča iz Pekinga, so na kitajski vzhodni železnici vse sovjetske zastave nadomeščene z zastavami kitajske narodne vlade. Ruski konzul v Harbinu nima več zveze z Moskvo, ker so vse telefonske in brzojavne zveze prekinjene. Nankinška vlada je odposlala v Harbin štiri kompletne divizije. Že od večera se kitajski generali v Harbinu posvetujejo o strategičnem položaju. Kitajsko armadno vodstvo je sklenilo, da proglasi takoj obsedno stanje nad vso Mandžurijo, ako bi hotele sovjetske čete preiti v napad.

JAPONSKA O POLOŽAJU.

TOKIO, 16. julija. Japonski vojni minister je izjavil na neko interpelacijo, da se je položaj v Mandžuriji silno poostiril in ni izključeno, da pride med Rusijo in Kitajsko do vojne. S tem je treba že več ali manj računati. Japonska vlada je že ukrenila najobsežnejše ukrepe v zaščito japonskih interesov in japonske lastnine. V Mukden sta bila odposlana dva pehotna bataljona, da ojačita tamkašnje japonsko posadko.

ODGOVORA SE NI.

NANKING, 16. julija. Do danes opoldne kitajska vlada še ni odgovorila na ruski ultimatum. Maršal Čangkajšek je prispel danes semkaj iz Pekinga in je imel takoj z voditelji posameznih strank posvetovanje o težkem položaju. Po dosedaj še nepotrjenih poročilih je v Mukden mobiliziranih že 100.000 mož, da odidejo lahko takoj na mejo.

ANGLEŠKI GLAS O POLOŽAJU.

LONDON, 16. julija. »Times« se bavi z grozečo vojno nevarnostjo na

Dalnem Vzhodu in naglašajo, da bi vojna med Kitajsko in sovjetsko Rusijo zelo ovirala pogajanja za obnovitev diplomatskih odnosov med Anglijo in Rusijo. Vojni konflikt med Kitajsko in Rusijo bi bil neuporabljivo propagandno sredstvo za namene in stremeljenja delavske vlade. Angleška vlada je že nasvetovala Moskvi, da naj prepreči vojno, ki bi postala katastrofalna ne samo za obe prizadeti državi, temveč bi ogrožala tudi svetovni mir. Zelo skeptično se izražajo »Times« tudi o zadržanju Japonske. Angleški krogi se namreč že boje, da bi mogla Japonska vojno med Kitajsko in Rusijo izkoristiti za popolno iztisnenje Anglije iz Daljnega Vzhoda.

MOSKVA, 16. julija. Uradno se poroča, da je v noti, ki je bila izročena tukajšnjemu kitajskemu poslaniku, postavljena ultimativna zahteva, da mora dati Kitajska takoj zadoščenje, ker je z izgonom sovjetskih uradnikov in nasilno okupacijo vzhodnih kitajskih železnic v Mandžuriji kršila mukdensko pogodbo iz l. 1924. Nota naglašajo, da je sovjetska vlada napram Kitajski postopala vedno prijateljski in se celo prostovoljno odrekla eksteritorialnih pravic kakor tudi odškodnine, katero bi morala Kitajska izplačati Rusiji za stroške intervencije o priliki zadušena boksarske vstaje. Nato naglašajo nota dobesedno:

Ostajajoč zvesta mirovni politiki, je sovjetska vlada kljub provokatornemu postopanju kitajskih oblasti še vedno pripravljena, da se pogaja s Kitajsko radi ureditve vseh spornih vprašanj. Toda ta pogajanja so mogoča le pod pogojem, ako kitajske oblasti takoj izpuste aretirane sovjetske državljane, preklicajo zadnje čase izdane ukrepe ter zopet vrnejo upravo vzhodnih železnic sovjetskim funkcionarjem. Konferenca bi se morala sklicati takoj in istotako bi morale kitajske oblasti dati satisfakcijo v najkrajšem času.

Za slučaj, da te zahteve ne bi bile upoštevane, opozarja sovjetska vlada Kitajsko, da naj sama sebi pripiše vse posledice, ki bi mogle nastati radi tega, kajti sovjetska vlada je pripravljena, da se v obrambo svojih pravic posluži tudi drugih sredstev.

nami in Bolgari bilo samo v interesu ugleda balkanskih držav.

Naše razmerje z Bolgarijo se bo na veliko škodo obeh držav v zunanjem svetu s povratkom Radoslavova in obnovitvijo njegove germanofilske politike obenem s forsiranjem italofilske politike Vlkova in tovarišev le še poslabšalo. Upanje pa imamo, da bodo vendarle tekom časa prišli do veljave oni elementi v Bolgarski, ki jim je credo zunanje politike zbližanje z Jugoslavijo. So to predvsem zemljoradniki ter je skupina Čankova, ki je tudi glasovala proti amnestiji vojnih krivcev. Naša iskrena želja mora biti, da bi ti možje spravili prav kmalu ladjo bolgarske zunanje politike v mirnejše vode dobrega sosodstva in prijateljstva z Jugoslavijo.

MOSKVA, 16. julija. Po vsej državi se vrše velika protestna zborovanja proti postopanju Kitajske. Listi naglašajo, da je konec ruske potrpežljivosti in da je treba nastopiti zelo energično.

TOKIO, 16. julija. Potniki, ki so prekoračili rusko-kitajsko mejo, poročajo, da so videli na kolodvorih in vzdolž amurske železniške proge cele vlake z ruskimi vojaki.

Kralj Jurij zopet operiran

LONDON, 16. julija. Včeraj je bil angleški kralj Jurij že v drugič operiran. Odvzeli so mu dele dveh reber, da omogočijo odtok gnoja, ki se zbira po zaccitvi nekega abscesa v prsnem košu. Taka operacija je celo pri krepkem človeku nevarna. Zdravniki so zelo v skrbeh, ker kralj telesno vedno bolj propada. Srce je postalo zelo slabo. Po mnenju zdravnikov je treba sedaj počakati na posledice operacije. Vsekakor je zdravstveno stanje angleškega kralja mnogo slabše kakor se oficijelno priznava.

Vatikan za cerkveni zakon v Italiji

RIM, 16. julija. Papež je izdal vsem kapltjem in župnim uradom v Italiji nova navodila glede sklepanja zakonov v smislu novega konkordata. Po teh navodilih se morajo katoliški strogo ravnati po cerkvenih predpisih in se poročiti le cerkveno. Tudi civilni zakon z namenom, da sledi potem še cerkveni, prinese obema deloma smirten greh. Vatikan je prišel radi teh navodil z zakonitimi določili fašistične Italije v očitno nasprotje in konflikt.

Dva bolgarska atentatorja ubita

BEOGRAD, 16. julija. Varnostne oblasti v Stipu so v nedeljo zvečer zasačile v mestu dva s samokresi in bombami oborožena bolgarska komitaja, ki sta prispela iz Sofije očitno z namenom, da izvršita kakor atentat. Da se izogneta aretaciji, sta pričela streljati na orožnike in jih več ranila. Orožniki so krepko odgovarjali in enega od obeh komitajev, Mihajla Šilka, ustrelili že v Stipu, dočim se je drugemu posrečilo zbežati proti meji, kjer ga je kasneje doletela ista usoda. Prebivalstvo, ki je hitelo orožnikom na pomoč, ga je končno izsledilo v bližini Kočane ob meji. Ker se atentator ni hotel udati, so ga zasledovalci ubili, še predno je mogel prekoračiti mejo. Bil je to neki Krupanov. Pri ubitih komitajih so našli listine, da sta prišla iz Sofije z obširnimi navodili za svojo akcijo.

Zopet težka avtomobilska nezgoda!

Iz Slovenske Bistrice nam poročajo: Sinoči okrog 9. se je v Vrholah, vasi med Konjicami in Slovensko Bistrico, do godila težka avtomobilska nesreča, katere žrtev je postal 42-letni lesni trgovec in posestnik Franjo Razboršek. Po nesreči se je zaletel s svojim osebnim avtomobilom v neko obcestno jablano, katero je podrl kakor biljko. Franjo Razboršek je poleg zunanjih prask in ran dobil tudi težke notranje poškodbe. Tudi avto je kajpak močno poškodovan. Takoj avizirani rešilni oddelček je ponesrečenca pripeljal okrog 11. ure v mariborsko oblastno bolnico.

Z Bolgari

je težek posel. Ne z narodom, ki je po večini dober. Toda na krmlu Bolgarske je danes klika ljudi, ki so vse prej kot prijatelji svojega naroda. Saj je nad vse značilno, da se na bolgarski politični pozornici more in sme zopet pojaviti Radoslavov, krivec težke bolgarske zablode med svetovno vojno in s tem tudi vse bolgarske nesreče.

Motil bi se, kdor bi mislil, da je za amnestijo in za povratak Radoslavova v domovino odgovoren bolgarski narod. Dovolj je, če govore številke: za amnestijo je glasovalo 115 vladnih poslancev, 10 Makedoncev, 9 Radoslavovih liberalcev, 1 obrtnik, 5 Tomovistov (tretje krilo zemljoradnikov). Izven parlamenta je bilo 23 vladnih poslancev, od katerih bi bila za amnestijo glasovala samo ministri Burov in Molov. Proti amnestiji je bilo skupno 129, za njo pa 143 poslancev. V tej zadnji številki pa jih je cela vrsta, ki so proti boljšemu prepričanju iz kakršnihkoli razlogov morali glasovati za vladni predlog. Dokaz, kako težko je prerinil Ljapčev amnestijo, in obenem dokaz, da večina bolgarskega naroda v svojih srcih ne odobrava politike današnje vlade. K tlom pa drži pravo voljo naroda teror današnjih vlastodržcev in makedonstvujuščih.

Ponovni atentati bolgarskih komitajev in odpornost bolgarske vlade proti končni ureditvi obmejnih odnosov napram Jugoslaviji potom ratifikacije pirotskega dogovora so simptomatični pojavi v zvezi z gorji navedenimi dejstvi. Ljapčev in njegova vlada se trudita na vse mogoče načine, da bi ureditev odnosov zavlekla in da bi bili še nadalje omogočeni obmejni incidenti. Ljapčev ima za svojim hrbtom Italijo in z amnestijo Radoslavova, o kateri gre javno glas, da je v zvezi s sporazumom z nemškimi bankami in z likvidacijo bolgarskega predvojne dolga pri nemški »Diskontgesellschaft«, se povrača obenem germanofilska politika na površje.

Pri Stipu v južni Srbiji sta bila zasačena dva od bolgarskih komitajev najeta delavca, ki sta prišla iz notranjosti Bolgarije, v noči od 14. na 15. t. m. Imela sta obširna navodila za atentate v naši državi. Ker sta bila predčasno opažena, nista še ničesar izvršila, pač pa sta obstrelila pri begu več policijskih agentov in žandarjev. Oba sta bila na begu ustreljena in sta obležala mrtva. Pri njih so našli bombe, kakršne ima bolgarska vojska. To pomeni: bolgarski komitajši dobivajo iz bolgarskih vojnih arzenalov orožje za pobijanje naših državljanov v naši državi. To pove vse.

V zvezi s tem je tembolj razumljivo postopanje Ljapčeva in njegove vlade, ki noče sprejeti predloge naše vlade, naj bi se odstranile iz obmejne cone vse osebe, ki po rojstvu in poklicu ne spadajo v obmejni pas, ter naj bi se likvidiralo vprašanje dvolastnikov potom izmene in odkupa, da se tako zagotovita red in varnost v obmejni coni. Sprejetje tega predloga bi pomenilo preprečitev sistematske akcije iz Bolgarske na na-

šem ozemlju in bi onemogočilo tudi podpiranje makedonstvujuščih s strani bolgarske vlade. In če danes poročajo iz Sofije, da so se tozadevna pogajanja med našim sofijskim poslanikom Nešicem ter bolgarskim ministrskim predsednikom Ljapčevom razbila, nam to ne pride ne pričakovano. Tudi nas ne preseneča linavška prošnja g. Ljapčeva pri francoskem in angleškem poslaniku v Sofiji, naj obvestita svoje vlade, da je bolgarska vlada pripravljena sprejeti posredovanje Društva narodov in ustanovitev mednarodne jugoslovansko-bolgarske komisije. To pomeni samo zavlačevanje. Jugoslavija nima razloga, da bi se protivila kontroli Društva narodov ob bolgarski meji. Smatra pa, da bi direktno izravnanje vseh obmejnih vprašanj med

Med bolgarskimi seljaki

PRIZOR IZ VAŠKEGA ŽIVLJENJA

Razumljivo, da po par dneh, odkar bi-
vam v teh bogatih krajih, ne morem po-
dati nobenih globoko premišljenih po-
ročil o življenju in delu ljudi, ki jih po-
znam le iz šole, in kar sem zadnje ča-
se čital po naših časopisih. Napisati mo-
rem torej le to, kar sem videl na svoje
oči in kar slišim okoli sebe. Pravim
»slišim«. Nikdar ne bi namreč verjel, da
bom tako hitro razumel ta jezik. Poseb-
no inteligentne, ki govorijo počasi in raz-
ločno, se zelo lahko razume. Tako sem
n. pr. čisto dobro razumel nekega aka-
demično naobraženega gospoda, ki je
pravil: »Ko bi se vsi Slavjani učili ru-
ščine, tako da bi jo obvladal vsak izo-
braženec, kako lahko bi bilo občevanje
med nami! Nemci govorijo na tisoče
dialektov, ki niti sence sorodnosti ne ka-
žejo med seboj, imajo pa en pišmen je-
zik, s katerim se lahko po vsem svetu
razumejo, če jih usoda nanese skupaj. V
naših srednjih šolah se mora vsak dijak
učiti nemščine in jo tudi zna.« Jaz tega
o nas nisem mogel trditi, vem le, da je
med našimi merodajnimi faktorji pred
leti samo rajni Radič propagiral to pa-
metno idejo. In res, zakaj se na naših
srednjih šolah ne bi učilo ruščine kot naj-
večji in posredovalni slovanski jezik?
Tudi s seljaki sem se razgovarjal in pri-
šel do zaključka, da vsak izredno rad
politizira in da ga zanima vse, kar spa-
da v njegovo interesno sfero.

Zdaj pa še nekaj, kar sem videl. Po
vladnem predpisu so tu povsod vaše
ceste silno široke in ravne in kjer ni
proda in sploh nobenega kamenja, so v
vročini silno prašne, spomladi in jeseni
pa neverjetno blatne in izvožene. Hiše
so preproste, ravnotako ljudje. Stari še
nosijo »turške« hlače in kosmate kape,
mladi se pa oblačijo kakor naši kmetje.
Nosijo večinoma domače blago. Poro-
čene žene imajo v ruto zavito kito, ki
jim visi po hrbtu, mladina pa je že ostriz-
žena in nosi čisto kratka krilca. Črez
teden ne vidiš nikogar, vse je na polju in
travnih, celo v nedeljo dopoldne ima-
jo polne roke dela. Za cerkev se tu no-
ben človek ne briga — in še le nedelja
prinese za mladež par uric počitka in
žive zabave. Reči pa moram, da o ka-
kem popivanju ni govora. Bolgari ne po-
pivajo, tudi hrana je taka, da jo lahko
imenujem vegetarijansko. Je pa dobra
in zelo okusna. Zabava pa se mladina
na vsaki večji vasi, kakor se mi je re-
klo, na način, kakor sem ga zadnje ne-
deljo videl. Vsak 16-letni fant pa je ob-

ligiran, da ne vem že koliko davka za
to veselje odšteje ciganu na leto. Cigan
proti večeru udari na boben in vsa vas
teče na trg; to bobnanje pomeni namreč
začetek »hóra« ali plesa na trgu. Pone-
hali so z delom stroji, s katerimi mlatijo
žito in vsi, tudi boljši ljudje, se opravijo
v bolje in staro in mlado se pomika pro-
ti trgu. Sredi prahu in slame stoje štirje
cigani in godejo, po najdaljši strani trga
pa je promenada. To vam je peštra sli-
ka. Kmečko opravljeno dekleta so po-
mešana z drugimi, ki so prav tako kmeč-
ka, le bolj obiljana so po kulturi in no-
sijo obleke, ki bi prav tako sodile na
mariborsko promenado. Dekle, ki je mor-
da še pred pol ure metalo snopje v stroj,
hodi sedaj v krepdešasti obleki zadnje
mode. Seveda je obraz ožgan, kar črn,
postava močna, žilava in nič moderne
linije na njej, svilen obleka pa le mora
biti. Med vsemi pa se kretajo sloki ci-
gani in nenavadno lepe ciganke, ki so
črne ko »biks«, ki so tu skoraj enako
vredni z ostalimi prebivalci. Ker vse to
šeta po globokem prahu in se med še-
talci pode gosi, visoki razmršni psi, in
beli, črni ter črnorjavi prešiči, je bilo
kmalu vse zavito v gosto meglo ilaste-
ga prahu in tu se je plesalo kolo. Cigani
stoje v sredini, okoli njih pa se ritmično
giblje mladina. Vsem teče znoj po opr-
šenem licu, plešejo pa le. Čez dober č-
trt ure se je tako kadilo prahu, da sem
moral iti tik do plesočih, če sem sploh
hotel kaj videti. Tu je namreč tako stra-
šna vročina, da je zemlja vsa razpo-
kana. Zadnjih par dni pa brije zopet tako
mrzel veter, da se otroci na dvorišču
igrajo v kožuhovalni. Preveč je bilo pra-
hu na »hóru«, morali smo se umakniti,
cigan pa še je dolge ure tolkel po bobnu
in delal muziko veselo razigrani mladi-
ni.

O hrani sem že nekaj napisal, zdaj pa
še naj omenim na kratko cene blagu in
živlom. Cena vsemu je v levih (lev je
bolgarski denar) toliko ko pri nas v di-
narjih. 100 leva je 43 Din. Toliko je tu-
kaj torej življenje ceneje, le pivo, ki je
izredno dobro, je dražje ko pri nas in
pride liter na približno 11 Din. S podra-
ženjem piva hoče namreč vlada opomo-
či vinogradništvu, ki producira narav-
nost izvrstno vinsko kapljico in kar je
zelo važno za vinske brate: po ceni je
vino v Bolgariji. Lansko leto je n. pr.
stal liter izvrstnega vina 1 lev. Škoda,
da to ni malo bližje, to ga bi!

Janko Arnuš.

Mariborski in dnevni drobiž

Češki akademiki v Mariboru

Včeraj zvečer je prispela na svojem
študijskem potovanju po Jugoslaviji v
Maribor skupina čeških akademikov-
prirodoslovcev iz Prage. Z njimi je pri-
spel obenem univerzitetni docent doktor
Novaček, 1 poljski akademik in 1 že ab-
solvirana akademičarka. Za bivanje v
Mariboru je oskrbela češkim akademi-
kom vse potrebno mariborska JČ liga,
za katero so pričakali goste na kolodvo-
ru gg. svetnik Ivan Knop in dr. Reisman
ter predsednik Češkega kluba g. Franjo
Bureš. Mestna občina je ljubezljivo dala
na razpolago avtobus, s katerim so se
akademiki odpeljali s prtljago prenoče-
vat deloma v državno gimnazijo pod
okrilje Ferijalnega Saveza, deloma pa na
zasebna stanovanja.

Danes so si akademiki na vse zgođaj
pod vodstvom podpredsednika JČ lige,
g. svetnika Ivana Knopa, ogledali mesto
in se tekom dopoldneva vrnili z oseb-
nim vlakom v domovino.

Akademiki so bili na podučnem poto-
vanju po Jugoslaviji že od 26. junija in
so si razven glavnih mest ter Jadrana
ogledovali zlasti naše rudnike.

Včeraj so obiskali akademiki mežiški
rudnik, kjer so prejšnjo noč tudi preno-
čili in bili ljubezljivo sprejeti od vod-
stva rudnika in tamošnjih nastavlencev.
Zanimivo je, da imajo v mežiškem rud-
niku neprestano podobne šolske obiske,
toda Čehi so prišli tekom 10. let šele
dyakrat v Mežico, enkrat gojenci Prib-
ramske montanistične visoke šole v
Přibramu in sedaj praški prirodoslovci.

Maribor je gostom izredno ugajal in
so hvalili zlasti čistoto, ki vlada v našem
mestu. Prijetno so bili akademiki tudi
iznenadeni nad pozornostjo mestne ob-
čine, ki jim je za prihod in odhod nudila
brezplačni avtobus in pa nad požrtvo-
valnostjo odbora JČ lige.

Smrtna kosa.

Kap je zadela včeraj popoldne vpoko-
jenega nadučitelja in šolskega uprave-
lja v Ribnici na Pohorju, g. Janka Kna-
piča, ki si je s svojim 43 letnim uspeš-
nim delovanjem pridobil zlasti za Videm
in okolico kot vzoren šolnik in gospo-
darski delavec velikih zaslug. Pogreb
se bo vršil v sredo, 17. t. m. ob 14. uri
iz šole na Vidmu ob Savi. Blag mu spo-
min!

K počitniški koloniji pri Sv. Martinu
na Pohorju je bila te dni markirana nova
pot iz Zgornje Poljskave, ki je radi pri-
jazne izpeljave in ugodne zveze z mest-
nimi avtobusi priporočljiva posetnikom
otrok na koloniji. V koloniji je preteklo
nedeljo mrgolelo obiskovalcev otrok,
mamic, atekov, bratcev, sestic in dru-
gih sorodnikov. Vsi so se divili lepoti
kraja, ugodni legi naprav kakor tudi
vzorni preskrbi otrok. Kakor je videti,
bodo vsa dela na novi stavbi v nekaj
dneh dovršena, na kar se bodo preselile
tudi deklice iz dosedanjih prostorov v
šoli v lastni dom.

Prve domače marelice

so že začele zoreti. Na trg prihajajo pr-
vi sadeži, ki so z ozirom na redkost še
precej dragi: 2 komada 3.— Din, pa tudi
po 50 para komad, a prva jabolka, zvane
»jakobišnice« po 75 para komad. Še ma-
lo, pa bo dovolj sadja. Rano sadje je iz
razumljivih vzrokov vedno drago.

Zdravstveno stanje v Mariboru.

Od 8. do 14. julija je bil prijavljen
mariborskemu mestnemu fizikatu en
slučaj oboletosti za škrlatinko, ki je
končal s smrtnim izidom.

Tuljski promet v Mariboru v prošlem
mesecu.

V mesecu juniju je pripotovalo v Ma-
ribor vsega 15.908 oseb in sicer: 4393
Jugoslovancev, 6302 Avstrijcev, 3317 Če-
hoslovakov, 1148 Nemcev in 748 pripad-
nikov drugih držav. Odpotovali sta 15
tisoč 802 osebi in sicer: 6039 Jugoslova-
nov, 5316 Avstrijcev, 2941 Čehoslova-
kov, 955 Nemcev in 551 pripadnikov dru-
gih držav. Potemtakem je znašal celot-
ni promet tujcev v mesecu juniju 31.710
oseb, katera številka skoro dosega šte-
vilo celokupnega prebivalstva Maribora.
Iz teh številkih izhaja nesporno, da je tu-
jski promet za naše mesto eminentne go-
spodarske važnosti.

Obešenec pod Kalvarijo — identificiran.

Obešenec, o katerem smo včeraj po-
ročali, da so ga našli na obronku na-
sproti Kalvarije, je identičen s 66-letnim
Ivanom Vračkom iz Plinarniške ulice.
Mož je po vpokojitvi v železniški službi
stopil v službo pri vinski tvrdki Pfrimer.
Radi svoje starosti ni bil pokojnik več
tako agilen, kakor sicer, vsled česar so
mu namignili, da bo izgubil službo. To
je drugače pridnega starčka tako potrla,
da si je na tako tragičen način končal
življenje. Toliko radi raznih govoric po
mestu — resnici na ljubo.

Napad na cesti

Na Aleksandrovi cesti je napadel 29-
letni delavec Martin Svenšek Antona
Neubauerja in njegovo ženo ter oba pre-
cej občutno ranil. Oba imenovana je me-
tal po tleh in tolkel po glavi in telešu.
Motiv dejanja je neko staro maščevanje.
Z zadevo bo poleg policije imelo oprav-
ka tudi sodišče.

Pod sumom tatvine.

Nastavljenec neke tukajšnje veletrgo-
vine s kožami je glasom poročila oro-
niške postaje v Trbovljah osumljen, da
je ob priliki prevzema kož v Trbovljah
ukradel 4 telečje kože. Zadeva je v ro-
kah policije, ki vrši tožadevna pozvedo-
vanja.

Že tretji dan brez aretacij!

Zdi se, da ima poletna vročina svoi
vpliv ne-le na druge ljudi, ampak tudi
na policijo, oziroma one, ki so potrebni
aretacije. Današnje policijsko poročilo
je že tretje po vrsti, ki ne izkazuje no-
bene aretacije, prijav pa je bilo od vče-
raj na danes vloženih le 13 za razne pre-
stopke in dogodke vsakdanjega značaja.
Celo cestno-policijski grehi so se skr-
čili na zgolj 4 slučaje.

Kaljenje nočnega miru

postaja v Vojašniški ulici vedno bolj ne-
znosno. Po polnoči se vrši periodično
kričanje in klicanje raznih imen, ki traja
do rane zore. Ker smo prebivalci Vojaš-
niške ulice tudi davkoplačevalci, pač
lahko zahtevamo, da se kaljenje nočne-
ga miru v tem temnem predelu mesta
energično zatre.

Z lipe je padel.

Sedaj, ko je začela cvesti lipa, katere
veje so znano izmed vseh dreves naj-
bolj krhke, je pri pobiranju lipinega
cvetja pač potrebna največja opreznost.
Tega ni vedel že 14-letni Ivo Penko iz
Melja, kateremu se je pri nabiranju
cvetja odlomila veja. Fant je padel na
zemljo in si pri tej priliki pretresel mo-
žgane ter dobil še druge notranje po-
škodbe. Mladega ponesrečenca so z 16-
šilnim avtom odpremili v bolnico.

Napad iz maščevanja.

Posestniški sin Franc Kovaček iz Sliv-
nice je v nedeljo popival v družbi več
fantov. Vino mu je polagoma močno raz-
dražilo živce in ga končno tako utrudilo,
da je na povratku proti domu zaspal v
graščinskem vrtu in sladko sanjal. Mi-
mo je prišel viničarski sin Anton Spu-
raj. Med obema je vladalo že dalj časa
hudo sovraštvo. Spuraju se je nudila u-
godna prilika, da se maščuje nad spečim
Kovačkom in je to tudi storil. Stopil je
k njemu in mu zadal več vbodljajev z
nožem. Težko ranjenega Kovačka so
moral prepeljati v bolnico, Spuraja pa
so orožniki izročili okrognemu sodišču
v Mariboru, kjer je bil po zaslišanju in
priznanju svojega dejanja, radi katerega
se bo moral še zagovarjati, zopet iz-
puščen.

Pod tujim imenom.

Pred tedni so v Mariboru ustavili pri-
bližno 23-letnega mladeniča, ki je izjavil,
da se piše Pierre Simon iz Marseja v
Franciji. Govori več jezikov. Izjavil je,
da je prišel z orijentskim ekspresom v
Maribor. Skril se je pod železniški voz
in tako prišel v svet. Možaka so kot
splošno sumljivega zaprli ter uvedli ob-
širno poizvedovanje. S pomočjo dakti-
loskopije, ki je odkrila že marsikatega
skritega »tiča«, so sedaj dognali, da je
dozdevni Pierre Simon identičen s Si-
monom Stavrićem, l. 1906 v Bitolju ro-
jenim zidarjem, ki je pobegnil iz kazni-
nice v Mitrovici, kjer je imel odsedeti
12 letno ječo radi zločina tatvine in dru-
gih nerednosti. Identificirani begunec se
nahaja sedaj v policijskih zaporih in bo
po dokončanih poizvedbah odpremljen
tja, kamor spada

Darovi za Akademijo znano- sti in Narodno galerijo

Uprava fonda je prejela do 12. julija
te-le prispevke darovalcev: po Din 1000
občina Sv. Krištof; dr. Dragotin Treo,
odvetnik, Ljubljana; Josip Javornik,
Žalna; občina Rovte Din 900.—; a Din
500.—; Knjigovelnica kat. tisk. društva,
Ljubljana; Akcijska družba za kemično
industrijo, Ljubljana; Okrajni zastop
Rogatec; Županstvo Gor. Logatec Din
200.—; a Din 100.—; dr. Eržen, zdravnik
v Kranju; N. Pirc, župan v Kranju; Karl
Pleiwiss, notar v Ljubljani; Goričar
Alojz & drug, Mozirje; J. Hutter & drug,
Maribor; Stevo Sink, notar v Škofji Lo-
ki; Kmet. hranilnica in posojilnica Stari
trg pri Ložu; France Rant, notar, Velike
Lašče; dr. Ivo Benkovič, Ljubljana; dok-
tor Sagadin Stefan, Beograd; občina
Kresnice, županstvo obč. Raka in doktor
med. Josip Volbank, okrogni zdravnik v
Kranjski gori; Učiteljski zbor v Mako-
lah Din 60.—; po Din 50.—: Tovarna us-
nja Fr. Woschnagg, Šoštanj; županstvo
mestne občine Šoštanj; Ljudska hranil-
nica in posojilnica Rečica; Upraviteljstvo
osnovne šole Zg. Tuhinj v Šmartnem;
Predan Drago, šol. uprav., Sv. Andraž,
Din 30.—; Županstvo občine Vrbljenje
Din 25.—; po Din 20.—: Rus Franjo, les-
ni industrija, Ljubljana; Kosi Tomo,
trgovec, Glinje pri Podčetrtku; Avgust
Kolšek, notar v Marenbergu; Martin
Košuta, Borovnica; Posojilnica na Vur-
bergu pri Ptuj; dr. E. Suher, zdravnik
v Ljubljani VII.; a Din 15.—: župnik
Spindler Fr., Sv. Lovrenc n. Dr. p.; Uči-
teljstvo osnovne šole Gomilsko; po Din
10.—: Alojz Vavpotič, Šmarca pri Kam-
niku; Anton Prelesnik, Gornja Lendava;

Čeršaška tovarna v Mariboru; Občinski
urad Lukačevci.

Narodna galerija, ki upravlja fond
Akademije in Galerije, izreka vsem da-
rovalcem iskreno zahvalo in prosi, da ji
še v naprej ohranijo svojo naklonjenost.

Velik pevski festival v Zagrebu

se bo vršil od Veliki noči 1930 (od 19.
do 22. aprila). Bo to v prvi vrsti revija
hrvatskih pevskih zborov. Prišlo bo tudi
7 pevskih društev iz Amerike. Predsed-
stvo Hrvatske pevske zveze je stopilo
v dogovor z neko ameriško tvrdko, da
posname festival v tonfilmu. Zastopani
bodo tudi drugi Slovani, ali samo z de-
legati ali celimi zbori, o tem bo odločila
Vseslovenska pevska zveza.

Velik pevski festival v Zagrebu
se bo vršil od Veliki noči 1930 (od 19.
do 22. aprila). Bo to v prvi vrsti revija
hrvatskih pevskih zborov. Prišlo bo tudi
7 pevskih društev iz Amerike. Predsed-
stvo Hrvatske pevske zveze je stopilo
v dogovor z neko ameriško tvrdko, da
posname festival v tonfilmu. Zastopani
bodo tudi drugi Slovani, ali samo z de-
legati ali celimi zbori, o tem bo odločila
Vseslovenska pevska zveza.

Velik pevski festival v Zagrebu
se bo vršil od Veliki noči 1930 (od 19.
do 22. aprila). Bo to v prvi vrsti revija
hrvatskih pevskih zborov. Prišlo bo tudi
7 pevskih društev iz Amerike. Predsed-
stvo Hrvatske pevske zveze je stopilo
v dogovor z neko ameriško tvrdko, da
posname festival v tonfilmu. Zastopani
bodo tudi drugi Slovani, ali samo z de-
legati ali celimi zbori, o tem bo odločila
Vseslovenska pevska zveza.

Velik pevski festival v Zagrebu
se bo vršil od Veliki noči 1930 (od 19.
do 22. aprila). Bo to v prvi vrsti revija
hrvatskih pevskih zborov. Prišlo bo tudi
7 pevskih društev iz Amerike. Predsed-
stvo Hrvatske pevske zveze je stopilo
v dogovor z neko ameriško tvrdko, da
posname festival v tonfilmu. Zastopani
bodo tudi drugi Slovani, ali samo z de-
legati ali celimi zbori, o tem bo odločila
Vseslovenska pevska zveza.

Velik pevski festival v Zagrebu
se bo vršil od Veliki noči 1930 (od 19.
do 22. aprila). Bo to v prvi vrsti revija
hrvatskih pevskih zborov. Prišlo bo tudi
7 pevskih društev iz Amerike. Predsed-
stvo Hrvatske pevske zveze je stopilo
v dogovor z neko ameriško tvrdko, da
posname festival v tonfilmu. Zastopani
bodo tudi drugi Slovani, ali samo z de-
legati ali celimi zbori, o tem bo odločila
Vseslovenska pevska zveza.

Velik pevski festival v Zagrebu
se bo vršil od Veliki noči 1930 (od 19.
do 22. aprila). Bo to v prvi vrsti revija
hrvatskih pevskih zborov. Prišlo bo tudi
7 pevskih društev iz Amerike. Predsed-
stvo Hrvatske pevske zveze je stopilo
v dogovor z neko ameriško tvrdko, da
posname festival v tonfilmu. Zastopani
bodo tudi drugi Slovani, ali samo z de-
legati ali celimi zbori, o tem bo odločila
Vseslovenska pevska zveza.

Velik pevski festival v Zagrebu
se bo vršil od Veliki noči 1930 (od 19.
do 22. aprila). Bo to v prvi vrsti revija
hrvatskih pevskih zborov. Prišlo bo tudi
7 pevskih društev iz Amerike. Predsed-
stvo Hrvatske pevske zveze je stopilo
v dogovor z neko ameriško tvrdko, da
posname festival v tonfilmu. Zastopani
bodo tudi drugi Slovani, ali samo z de-
legati ali celimi zbori, o tem bo odločila
Vseslovenska pevska zveza.

Velik pevski festival v Zagrebu
se bo vršil od Veliki noči 1930 (od 19.
do 22. aprila). Bo to v prvi vrsti revija
hrvatskih pevskih zborov. Prišlo bo tudi
7 pevskih društev iz Amerike. Predsed-
stvo Hrvatske pevske zveze je stopilo
v dogovor z neko ameriško tvrdko, da
posname festival v tonfilmu. Zastopani
bodo tudi drugi Slovani, ali samo z de-
legati ali celimi zbori, o tem bo odločila
Vseslovenska pevska zveza.

Velik pevski festival v Zagrebu
se bo vršil od Veliki noči 1930 (od 19.
do 22. aprila). Bo to v prvi vrsti revija
hrvatskih pevskih zborov. Prišlo bo tudi
7 pevskih društev iz Amerike. Predsed-
stvo Hrvatske pevske zveze je stopilo
v dogovor z neko ameriško tvrdko, da
posname festival v tonfilmu. Zastopani
bodo tudi drugi Slovani, ali samo z de-
legati ali celimi zbori, o tem bo odločila
Vseslovenska pevska zveza.

Velik pevski festival v Zagrebu
se bo vršil od Veliki noči 1930 (od 19.
do 22. aprila). Bo to v prvi vrsti revija
hrvatskih pevskih zborov. Prišlo bo tudi
7 pevskih društev iz Amerike. Predsed-
stvo Hrvatske pevske zveze je stopilo
v dogovor z neko ameriško tvrdko, da
posname festival v tonfilmu. Zastopani
bodo tudi drugi Slovani, ali samo z de-
legati ali celimi zbori, o tem bo odločila
Vseslovenska pevska zveza.

Ob 25-letnici smrti A. P. Čehova

NEKAJ SPOMINOV NA ZADNJE ČASE VELIKEGA RUSKEGA PISCA V KOPALIŠČU BADENWEILER.

Pariški ruski list »Poslednjaja Novosti« je objavil te dni dopis svojega poročevalca, ki je obiskal Badenweiler, malo nemško kopališče blizu francoske meje, kjer je 15. julija 1904 umrl za sušico slavni ruski književnik Anton Pavlovič Čehov. »Badenweiler je res originalno kopališče — je pisal tačas svojim prijateljem v Moskvo — »toda nisem še prišel na to, v čem je pravzaprav njegova originalnost. Morje zelenja, velika vročina, hišice in hoteli stoje osamljeni v zelenju. Predstavljam si, kako je tu prilično dolgočasno«.

V Badenweiler te iz malega mesta Mühlheim ob francoski meji v 20 minutah popelje staromodni provincijalni tramvaj. Mala vas s 900 prebivalci. Pravič se ne razlikuje od drugih nemških kopališč. Mestece samo nima nikakršnih spominov na bivanje Čehova, toda v krogu njegovih odličnih prijateljev se skrbno čuva vse, kar je kolikaj v zvezi z njegovim imenom. Tu še živi dr. Schwerer, ki ni bil le zdravnik Čehova, ampak tudi njegov prijatelj v zadnjih tednih njegovega življenja. Živi tudi še Schwererjeva žena, Rusinja iz Moskve, E. A. Živaja. Njihova hiša je kakor muzej spominov na Čehova: knjige, katere je čital, njegove fotografije, dopisni kip in še nekaj drugih malenkosti. Večkrat obišče ta dom O. L. Knipperova, vdova Čehovljeva, kadarkoli pride v Badenweiler.

Letos je prišel v Badenweiler K. S. Stanislavski. Med jutranjimi sprehodi se vedno sreča z dr. Schwererjem in — kar koli začneta govoriti — njun pogovor vedno zopet preide na Čehova, ki je bil obema tako blizu. Dr. Schwerer, ki govori samo nemški, nikdar ne naziva Čehova drugače kakor »Anton Pavlovič«.

Nekaj manj znanih podrobnosti iz zadnjih tednov življenja Čehova:

Čehov je govoril nemški zelo slabo. Ker pa je dr. Schwerer razumel ruski, je sklenil P. J. Taube, ki je Čehova zdravil, ga poslati v Badenweiler. V posameznih slučajih je služila kot tolmač O. L. Knipperova. Vključ plahosti in zaprtosti Čehovljevega značaja se je vendar že takom par dni med pacientom in zdravnikom razvilo popolno prijateljstvo. Značilno je, da Čehov Schwererja ni klical »Herr Doktor«, ampak po ruskem načinu »Josip Feodorovič«. Vsi so se smejali, Čehov pa je Schwererju tolmačil, da mu s tem hoče izraziti samo svoje posebno prijateljstvo.

Ko so nastali topli dnevi, je Čehov z »Josipom Feodorovičem« hodil na sprehode v okoliške vasi. Razgovarjala sta se v rusko-nemški mešanici. Čehov je govoril večinoma ruski, Schwerer nemški.

Čehov je rad pripovedoval od svojega potovanja na Sahalin, o Rusiji, o Tolstoju.

V svoj dnevnik je Čehov zapisal vse, kar je vzbujalo njegovo pozornost: mešana nemško-ruska rodbina, epizoda z vaške ceste, kakšenkoli kopališki običaj, kmetske hiše. Šalil se je, listajoč v svojem notesu, da bo po povratku v Moskvo napisal tako veselo in smešno povest, »kakoršne še niste čitali«. Svoj dnevnik je Čehov visoko cenil, pa se je šalil: »Kupite od mene sižé, dam ga poceni, zlasti na debelo«. Posebno prvi čas svojega bivanja v Badenweilerju je bil Čehov zelo vesel, in zdelo se je, da bo hitro okreval. Sanjaril je o tem, da bo iz Badenweilerja odpotoval v Italijo, na jesen pa, da se bo čez Carigrad vrnil v Jaltu. V parku zdravilišča je imel posebno priljubljeno mu mesto, odkoder je gledal na Vogeze. Na tem mestu so mu pozneje postavili spomenik.

Po kratkem izboljšanju zdravstvenega stanja je na žalost nastopilo naglo propadanje njegovih moči. Izmučila ga je tudi vožnja v vozu. Zato je večino dneva presedel na balkonu svoje sobe. Razen žene in Schwererja ga je stalno obiskoval moskovski študent medicine Rabenek, ki se je iskreno in z veliko skrbjo briga za bolnega književnika. Čehov je z zanimanjem sledil vsemu, kar se je zgojilo na ulicah, zlasti ga je zanimal promet krog pošte. »Glej, kaj pomeni kulturna dežela. Vsak človek piše in dobiva pisma«. Zelo so ga zanimali tudi dogodki v Rusiji. Ker pa so ruski listi prihajali zelo pozno, mu je dr. Schwerer prinašal »Berliner Tageblatt« in lokalno »Freiburger Zeitung«, katere mu je čitala in prevajala O. L. Knipperova.

Kmalu zatem je moral Čehov vsled srčne slabosti leči v posteljo. Zdravnik je ugotovil, da je njegovo stanje resno, a vendar še ne za življenje nevarno. V četrtek — 14. julija — v noči pa je zbudil Čehova močan napad. Poslali so po Schwererja, ki mu je dal kisika. Čehovu je postalo toliko bolje, da je Knipperova lahko šla na balkon. Schwerer je naprosil Rabeneka, naj gre v lekarno po rezervno bombo z oksigenom. Čehov je to slišal in popolnoma mirno je dejal: »Ni treba. Ne odhajajte. Umrl bom, predno se boste vrnili...« Rabenek je vključ temu odšel v lekarno. Prešlo je nekaj minut. Čehov je prenehal dihati, obrnil se je na levo stran in — preminul...

V Badenweilerju se pritožujejo, da nihče ne podvzame inicijative, da bi se ovekovečil spomin na Čehova. K. S. Stanislavski je izrekel željo, da bi se ob 25-letnici njegove smrti vsaj na hiši, kjer je Čehov umrl, vzdala spominska plošča. Dr. Schwerer je Stanislavskemu obljubil, da bo delal na realizacijo te ideje.

Naša najbližja soseda Venera

EDINO NEBESNO TELO, O KATEREM VEMO, DA IMA VODO IN ZRAK. — TROPIČNA MOČVIRJA IN GOZDOVI. — DOMNEVANE ŽIVALI.

Naš narod pozna v svojih pesmih samo tri nebesna telesa: sonce, mesec in danico ali večernico. Poslednja, ki ima pri nas Slovincih dve imeni, se imenuje v znanstveni astronomiji planet Venera. Tudi Venera, kakor planet Merkur, ki je soncu najbližji, kroži krog sonca v razdalji med njim in med našo zemljo in nam je zaradi tega najbližja soseda, mnogo bližja kakor pa nam je planet Mars, ki kroži izven razdalje sonce — zemlja. Kakor pa je mogoče opazovati planet Mars v vsem blesku samo tedaj, kadar je ves razsvetljen in se nahaja onstran sonca, tedaj od nas najbolj oddaljen, tako je tudi Venera razsvetljena le kadar nam je daleč, kadar nam je blizu, nam pa obrača svojo temno, nerazsvetljeno polovico. To je kakor pri Merkurju usodni vzrok, da njene površine nikoli ne moremo opazovati tako, kakor n. pr. lahko opazujemo površino lune ali pa Marsa.

O Veneri, katere premer je skoraj enak našemu zemskemu (12.400 km) in je torej le malo manjša kot zemlja, vemo tedaj samo to, da rabi za svojo pot krog sonca 224 dni, da šteje njeno leto torej 141 dni manj kakor naše, dalje to, da se po najnovejših domnevah suče krog svoje

osi približno tako naglo kot naša zemlja, da je torej dan na njej le malo krajši kot je naš in naposled, da je obdana z zelo gosto atmosfero (ozračjem) in je skoraj vedno pokrita z gostimi oblaki. Poslednje pa je zelo velike važnosti pri vprašanju, da li se je na njej moglo razviti rastlinstvo in živalstvo, odnosno morda celo človeštvo, kajti Venera je edino nebesno telo, o katerem pozitivno vemo, da ima zrak in vodo, torej vse predpogoje za razvoj organskega življenja.

To dejstvo in pa okolščina, da kroži Venera v večji bližini sonca kakor naša zemlja, da je tedaj mlajše nebesno telo, je dalo nekaterim povod za domnevo, da je Venera v mlajšem stanju razvoja, kakor je naša zemlja in da preživlja tedaj eno tistih dob, ki jih je poslednja že davno preživela. Nekateri so šli pri tem celo tako daleč, da trdijo, da se nahaja Venera zdaj v tistem štadiju, v katerem se je nahajala naša zemlja tedaj, ko so na njej še živele ogromne predpotopne živali, takozvani zavriji. In velika toplota in višja Venerine površine daje dovolj dejanske podlage za take domneve.

Ko bi se nam posrečilo zgraditi aparat, s katerim bi lahko poleteli na našo

sosedo Venero, bi prišli v pokrajine tropičnih pragozdov, kakršni so pokrivali našo zemljo v tistih dobah, iz katerih se nam je ohranil premog in petrolej. V prostiranih močvirjih in gozdovih bi pa naleteli na ogromne in strašne, zmajem podobne pošasti, s katerimi bi se morali boriti za posest tega planeta. Iz navedenega pa je mogoče odgovoriti tudi na vprašanje, da li se na Veneri nahajajo nam ljudem podobna in razumna živa bitja. Ako se Venera nahaja šele v takem početnem razvojnem stanju, kakor trdi navedena domneva, tedaj na njej še ni ljudi ali njim podobnih razumnih bitij — na njej gospodarijo in vladajo še velike predpotopne pošasti.

Tak aparat, s katerim bi bilo mogoče poleteti na luno, na Mars in na Venero, učenjaki že dolgo konstruirajo in skoraj ne mine leto, da ne bi vznemirila svet vest, da se je temu ali onemu posrečilo odkriti načelo, po katerem naj bi bil zgrajen, toda verjetno je, da bodo potekle še velike dobe let, preden se bo človeštvo posrečilo ta najnovejša vseh iznajdb.

Anekdote

Znan pianist je iskal sobo. »Kaj velja soba s souporabo klavirja?«

»Sto mark«.

»Dobro, sprejemem!«

Naslednjega dne je prišla gospodinja k njemu in mu sporočila, da se je premislila in da mora zvišati najemnino na 150 mark.

»Toda, dovolite,« je protestiral pianist, »včeraj ste bili vendar zadovoljni s 100 markami.«

»Že res, toda včeraj še nisem vedela, kako znate igrati.«

»Vi ste pisatelj?« je vprašal neki pisatelj svojega znanca v neki berlinski kavarni.

»Da,« je odgovoril ta. »Pišem tako sem in tja.«

»Tako sem in tja? Kaj pa to pomeni?«

»Čisto enostavno. Svoja dela pošiljam tja in potem jih dobivam zopet sem.«

Neki violinist, ki ni bil ravno posebno nadarjen, je priredil koncert in vprašal potni kritika za njegovo sodbo.

»Začetkom koncerta sem sedel zadaj,« je ta pripomnil, »in nisem čisto nič slišal. Potem sem se pomaknil malo naprej. Tedaj pa zopet nisem slišal prav nič čiste.«

Avtor neke veseloigre je vprašal ravnatelja: »Ali mislite, da bo imelo moje delo uspeh?«

»Poslušajte,« mu je odgovoril ravnatelj. »Ako boste jutri pri prvi predstavi opazili v gledališču toliko znancev, kakor sem jih jaz odkril v vašem rokopisu, potem da.«

Neki igralec je imel predstavljati zabitega lahkoživca. Režiser je bil na vajah silno nezadovoljen z njim in je zavpil nad njim: »Sedaj imate že šesto vajo pod mojim vodstvom in se vam še vedno niti ne sanja, kako se mora tak bedak pravzaprav obnašati.«

O Adolfu Menzlu se pripoveduje sledeča epizoda: Ko je prišel nekoč slavni umetnik, ki je imel na razmeroma majhnemu telesu izredno veliko glavo, v neko kavarno, sta ga neki gospod in neka dama, ki ga nista poznala, zaničljivo opazovala in semu zaničljivo smejala. Menzel je potegnil nato iz žepa svojo skicirko ter pričel slikati. Nenaadoma je spremljevalec dame vstal, stopil k Menzlu in rekel energično:

»Kaj hočete pravzaprav? Čemu fiksirate damo. Čemu jo rišete?«

»Prosim, ne vznemirjajte se! Jaz do tične dame sploh nisem slikal. Poglejte!«

In Menzel je pokazal gospodu sliko. Skiciral je — gos.

Dragocene izkopenine v Sibiriji

V Maltu, železniški postaji v bližini Irkutska v Sibiriji, se vrše že več mesecev pod vodstvom profesorja Petrova izkopavanja, ki so spravila že dosedaj na dan zelo dragocene iz kamenite dobe izvirajoče arheološke predmete. Razen orožja iz kamna so našli med drugim tudi umetniško izdelane predmete iz mamutovih kosti. V grobu nekega 7—8 let starega otroka je bila tudi dragocena ogrlica in sedem ženskih kipov.

Sport

SK Maribor v številkah.

Iz revije, ki jo je izdal I. SSK Maribor o priliki svoje desetletnice, posnemamo naslednje številke, ki jasno ilustrirajo plodno delovanje našega prvaka. V desetih letih svojega obstoja je Maribor odigral 269 nogometnih tekem, torej povprečno 27 na leto. Celokupen goalscore znaša 1539, ali na leto 154 in na tekmo 5 golov. Prejel je 637, ali na leto 64 in na tekmo 2 gola. Zabil pa je 902, na leto 90 in na tekmo 3 gole. Razmerje danih in prejetih goalov znaša 3:2 v korist Maribora. Po značaju je bilo tekem: prijateljskih 136, goalscore 781, prejetih goalov 342, danih 439; prvenstvenih 88, goalscore 485, 161:324; pokalnih 21, goalscore 129, 85:44; mednarodnih 21, goalscore 111, 46:65; medmestnih 3, goalscore 33, 8:25. Hazena se je udeleževala aktivno samo šest let. Odigrala je 91 tekem, t. j. na leto povprečno 15. Celokupen goalscore hazene znaša 1139, na leto torej 190 ali na tekmo 12 goalov. Od teh je družina prejela goalov 421, na leto 70 in na tekmo 4. Dala pa je 718 goalov, na leto 120 in na tekmo 7. Statistika se seveda nanaša le na prvo moštvo, oziroma družino.

Borba proti zločinom v Ameriki

Število zločinov v Chicagu in ostalih mestih Amerike neprestano narašča in povzroča redarstvenim oblastim velike skrbi. Odločile so se, da se bodo pričele v borbi proti zločinom posluževati vseh mogočih sredstev. Tako so uvedli na čikaškem vseučilišču predavanja o zahtevah, ki jih življenje dnevno stavi na vsakega posameznega kriminalnega uradnika. Predavajo redarstveni uradniki — kriminalisti, ki dijake poznajo z vsemi sredstvi, katera so jim na razpolago v borbi proti zločincem in so bila doslej znana samo nekaterim posameznim uradnikom. Vodstvo teh tečajev je poverjeno šefu redarstva Ouesta Berkele v Kaliforniji in so tečaji osnovani na zelo široki podlagi, ker je za študij posameznih važnih področij kriminalistike določena doba dveh let, dočim je cela doba predavanja iz kriminalistike določena na 4 leta. Dijak, ki želi dovršiti cel tečaj, mora študirati sledeče: kemijo, zlasti kemijo strupov, kriminalogijo, sociologijo, psihologijo, filozofijo in antropologijo. Po končanem študiju, ko ima dijak potrebno teoretično znanje, mora to znanje uporabljati v praksi pri odkrivanju zločinov in zločincev, ter se bodo za bodoče kriminalne uradnike v ameriških mestih sprejemali samo oni pravniki, ki so dovršili tudi te tečaje.

Kriza glasovnega filma?

Glasovni film si niti še ni izkrcil poti v svet, in že se iz Newyorka javlja o njegovi krizi. Vest iz Amerike je iznenadila vse filmske kroge. Newyorška radio-postaja je sporočila, da je S. L. Rothafel izjavil, da se v Roxy-palači v Newyorku ne bo več predvajal niti en glasovni film. Istotako se je izjavil »Capitol« proti tonfilmu in od 1. julija naprej se tam ne predvajajo več tonfilmi. Mr. Eckmann ml., poslovni ravnatelj angleškega Metro-Goldwyn-filma, ki se je nedavno vrnil iz Zedinjenih držav, je izjavil, da so »tal-kiesi«, t. j. tonfilmi zelo problematični. Velik del kinematografskih dvoran, ki so dajale tonfilme, dajejo sedaj zopet samo navadne »tihe« filme. Znano je, da sta Roxy in Capitol dva največja kinematografa Newyorka in da se po njihovem zgledu ravna skoraj vse ostale kinematografske dvorane.

Težkoče velemesta

Promet v Newyorku postaja leto za leto nevarnejši in sedaj ne koristijo več niti drakonske odredbe policije za vzdrževanja reda na ulicah. Prometne nesreče se zadnje čase vedno bolj množijo. Mestni župan Walker je imel te dni s svojimi inženjerji konferenco, na kateri je bilo sklenjeno, da bo zgradilo mesto pod najbolj prometnimi ulicami in cestami dvonadstropne tunele, da bi bil na ta način promet razbremenjen. Zgradnja teh tunelov bi veljala okrog 110 milijonov dolarjev.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 117

Zdaj, kot orožnik, bi bil Sandrigo silno smešen, da niso ostanki razbojništva in neodvisnosti pustili na njegovem obrazu še vsaj nekoliko svojega odseva.

Nadaljeval je:

»Ali bi pa dali svojo hčer človeku, ki zavzema v beneški družbi častivredno uradno mesto?«

»Kaj hočete reči s tem?«

»Če bi jo dali komu, ki bi bil častnik v beneški armadi.«

»Da, govorili ste mi že o tem; toda to je želja, ki se ne more uresničiti.«

»Ali v resnici mislite, da je na svetu kaj nemogočega za človeka, ki je obdaren s krepko voljo, kadar ta volja izvira iz morja sil, ki se imenuje ljubezen?«

»Ljubezen?« je vzkliknila Imperija zamolklo.

»Oh, ne bojte se ničesar!« je zaklical Sandrigo, »vaša hči je spoštovana in nedotaknjena, to vam prisegam. Kajti ljubim jo resnično... Ali mi verjamete?«

»Verjamem vam!«

»To je že mnogo. Iz tega sklepam, da sem postal v vaših očeh vendarle že več kakor samo človek z bisago in z bodalom za pasom. Jaz sem tisti, ki je imel Bjanko v svoji oblasti, pa se je iz ljubezni ni dotaknil.« Imperija je vztrepetala.

Na tistem pa je vendarle že mineval njen smrtni strah za hčerino usodo. Zrla je na Sandrigo z začudenjem, ki se je bližalo občudovanju, ter ga smatrala sama pri sebi za zmožnega velikih reči.

»Kaj bi si mislili o meni,« je naenkrat povzel razbojnik, če bi se mi s popremom, smelostjo in zvižajo posrečilo uresničiti to željo, ki jo smatrate za neizpolnivo?«

»Misli bi si, da ste storili nekaj čudovitega. Kajti vse zapreke, kar jih je sploh mogočih, se ustavljajo temu, da bi vi postali to, kar pravite.«

»Res je,« je dejal Sandrigo z mračnim usmevom. »Vse je proti temu; na mojo glavo je razpisana nagrada; sleherni izmed vaših služabnikov si lahko zasluži majhno premoženje, ako me ovadi; vsak, kdor me sreča — ako ve, kdo sem in kaj sem storil! — me lahko zakolje na sredi ceste, in nihče mu ni bo skrivil lasu na glavi; narobe, še čestitali mu bodo. Da dosežem cilj,

ki sem si ga začrtal, moram storiti državi kako važno uslugo. In še to bi morda ne zadoščalo; moral bi u. pr. še povrh oteti kako visoko osebo gotove smrti... nemara doža samega!«

Sandrigo se je med tem besedovanjem ves razvnel. V Imperinih mislih pa se je vršil čuden in globok preobrat.

Zdaj je čutila nekako občudovanje do tega moža, čigar sirovi obraz in krvavi pogled jo je bil izprva oplašil.

Zares, lep je bil v svoji siloviti moči.

Zagrohotal se je zloveščim smehom, ki je bil kurtizani v naslodo, namesto da bi jo pretresel z mrazom.

»Predstavljajte si takšnega vruga-razbojnika, ki reši republiko, reši dožo samega.«

In mahoma je potegnil izpod jopiča dožev pergament, vrge ga pred Imperijo, vstal in dejal:

»Tako, milostljiva! Zgodilo se je: poglejte in berite! Imperija je željno segla po pergamentu in ga preločila z očmi.

Z najmanjšim migom ni pokazala začudenja. Niti vzkliknila ni.

Že nekaj trenutkov se ji je Sandrigo dozdeval zmožen največjih podjetij.

V njeni kurtizanski naturi je bila strast dosegla svoj učinek z naglostjo vulkanskih izbruhov.*)

Sama pri sebi je napravila primero med Sandrigom in Rolandom Kandianom.

In Sandrigo se ji je zdel močnejši.

Pogled v pergament, ki ga je imenoval za častnika v beneški armadi — to branje, ki bi se ji zdelo še pred par urami prazen sen noči, ni prav nič povečalo njegove silnega razburjenja.

Na njenih licih se je bilo prikazalo dvoje rdečih lis.

Oči so ji plamenele.

»Torej ste postali častnik,« je dejala s trepetajočim glasom. »To je lepo, to je veliko, in vi boste storili še več. Storili ste to, kar pravite, to čutim, prepričana sem, da me srce ne vara... Otel ste državo... rešili ste dožo... Kako — to me ne briga! Kako močni morate biti, in kako se morajo drugi ljudje tresti pred vami! Kako strašni morate biti na čelu svoje razuzdane

*) Eden izmed zgodovinarjev, ki pišejo o Imperiji, nam pripoveduje, da se je nekega dne v rimski Kampeniji zaljubila mimogrede v pastirja ter se spojila z njim; kar tam na vroči zemlji, pod solčno pripeko.

čete! Zakaj niste vi tisti, ki sem ga srečala nekoč v so-teski Plaveli!«

Sandrigo se je stresel ter pogledal Imperijo z začudeno pozornostjo.

»Toda zdaj se mi, da vas gledam pred seboj, je nadaljevala Imperija, ki jo je bila popadla blaznost pohote. In gledam vas takšnega, kakršnega bi vas bila ljubila: strašnega in neizprosnega. Ah, to bi bilo nekaj krasnega: ljubezen kurtizane Imperije do razbojnika Sandrigo!«

Stopila je bila k njemu ter se ga z obema rokama oklenila okrog vratu; njene ustnice so bledele in se ponujale v poljub, njeno grlo je trepetalo.

Nepopisna razburjenost se je lotila razbojnika. V tej minuti, ko se mu je ponudila ta krasna ženska, brezprimerna v svoji nesramnosti, je pozabil Bianco, doža Rolanda in vesoljni svet.

Dve uri je trajal ta silni, divji objem dveh silnih, neukrotljivih bitij.

Sandrigo se je prvemu vrnila zavest.

Spomnil se je, da mora pripeljati Bemba k dož nazaj.

Spomnil se je Blanke.

Z naglim naporom volje se je pomiril ter vprašal mrzlo:

»Niste mi še odgovorili na vprašanje, ki sem vam ga zastavil, milostljiva.«

»Kakšno vprašanje?« je zajecjala Imperija.

»Ali hočete dati Bianco Sandrigo, častniku pri beneški gardi? ... Ako privolite, bo Bianca v eni uri zopet pri vas...«

Imperija je vrgla svoje roke razbojniku okrog vratu, pritisnila svoje ustnice na njegove in zamrmrala:

»Da, Sandrigo, tvoja bodi moja hči. Ti edini si je vreden na svetu!«

Bianka je preživela te tri dni v smrtni tesnobi.

Kje je? Kaj hočejo od nje? Kdo je pravzaprav ta človek, ki si ji je predstavil kot odposlanec njene matere. Jedva si je upala odgovoriti na to vprašanje.

Zapazila pa je kmalu, da ji nihče noče žalega, vsaj na videz, ali vsaj v tem trenutku.

Soba, kjer je bila zaprta, je bila majhna. Okna ni bilo; zrak je prihajal s hodnika skozi zamreženo okno. Vse je bilo bolj podobno ječi kakor sobi; toda ta ječa je bila skoraj snažna, kar je zelo prišlo deklici, vzgojeni v velikem razkošju glede na žensko toaleto.

Mali oglas, kletljiv poar-
dovalne in esejalne namene
občinstva; vsaka beseda 30 p,
najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Ženitve, doplačovanje in ogla-
si trgovskega ali reklamnega
značaja: vsaka beseda 50 p,
najmanjši znesek Din 10.—

Ribež, vlišnje in košmulje

kupi Podravska industrija sadnih izdel-
kov, Maribor, Trubarjeva 9. 1693

Pozor stavbeniki!

Prodam leseno stavbo v dobrem sta-
nju z več sobami, stene deloma iz sa-
me plutovine (Korkplatten), deloma iz le-
sa in plutovine z mnogimi dobro ohran-
jenimi okni s šipami in vrati. Naslov v
upravi lista. 1706

Prodam žimnato madrac.

Naslov v upravi »Večernika«. 1709

Kupim dobro ohranjen otroški voziček.

Naslov v upravi. 1692

Posestvo s kolarsko obrtjo

in ves inventar s stroji prodam, even-
tualno oddam v najem. Naslov v u-
pravi lista. 1710

Čitaj in povej sosedu!

Pri »Brzopodplatih, Maribor, Tatten-
bachovi ulici 14, se kemično čisti in
strojno barva čevlje in vse usnjate
predmete. Barve na izbiro z različni
kombinacijami.

Išče se trisobno stanovanje

s kuhinjo in pritlikinami, po možnosti v
bližini parka. Pismene ponudbe na
upravo »Večernika« pod »Takoja«. 1707

Kavarna »Park«.

Dnevno koncert ob vsakem vremenu.
Igra ruski kvartet. 1708

Radi selitve prodam

po zelo nizki ceni: dve omari za oble-
ko, kuhinjsko omaro, omaro za pe-
rilo, toaletno zrcalo, štiri stole in več
drugih drobnarij. Aleksandrova cesta
30, brivnica. 1712

Škatle

v vsaki velikosti in kakovosti izdeluje
najbolje, najhitreje in najceneje Foto-
Kompanija, Maribor, Gregorčičeva ul.
št. 12. 1086

Sandale vseh velikosti,

šivane kakor tudi damske, moderne
sandale najbolje kupite ali naročite
po meri v Mehanični delavnici čev-
ljev in sandalov, Vrtna ul. 8, Maribor.

Cenjenim gospodinjam

se priporočam za naročila pohištva, iz-
gotovljenega in po načrtu: spalnic, je-
dilnic, kuhinj, madrac, otoman, zaves,
rolet, lastnega izdelka. Popravila i. dr.
se izvršujejo solidno in poceni. Sprej-
mem pohištvo tudi v prodajo in zame-
nljavo. B. Jagodič. Rotoški trg 4.

Sprejem učenko

za šivanje perila. Dobi že od začetka
nekoliko plače. Naslov v upravi »Ve-
černika«. 1694

Skoraj novo orig. Peugeot-kolo

prodam za Din 1600.—. Albert Marčič.
Tezno 78. 1705

Oddam stanovanje.

sobo in kuhinjo, proti odkupu celotne-
ga pohištva. Naslov pove uprava lista.

VELIKA PRODAJA

po znižanih cenah

1691

Nogavice, pletenine, modno blago, galanterija,
parfumerija, potrebščine za šivilje in krojače.

SLAVKO ČERNETIČ, MARIBOR
ALEKSANDROVA CESTA 23

Po triti nelizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem pretresujočo vest, da je naša iskrenoljubljana soproga, mati,
teta itd., gospa

Ana Senica, roj. Bolanac

soproga pol. ofic. v pok.

v ponedeljek, dne 15. tm. ob 6. uri nenadoma preminila. Pogreb se bo
vršil v sredo, 17. tm. ob 16. uri iz mrtvašnice na mestno pokopališče v
Pobrežju.

Sveta maša zadušnica bo darovana dne 18. julija ob 6. uri v cerkvi
sv. Magdalene.

Maribor, dne 16. julija 1929.

Ivan Senica
soprogDragotin in Rudolf
sinovaOlga
hčer

Vsi ostali sorodniki

1711

KIS ZA VLAGANJE

kumare in drugo, vinski kis, špirt, vse vrste likerjev, tropinovec, droženko, slivovko, rum, konjak itd.
Na drobno! dobite po zmernih cenah edino pri trdkli Na debelo!

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA 9

tovarna za izdelovanje dezertnih vin in sirupov.

1501